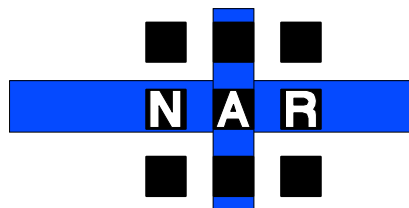

NATIONAAL DRUGS MASTER PLAN 2019 – 2023

**Nationale Anti – Drugs Raad
September 2019**

VOORWOORD

Ons land staat voor de uitdaging om samen met andere landen en relevante internationale organisaties beleid te ontwikkelen om de problemen die gepaard gaan met de mondiale drugscriminaliteit en drugsmisbruik effectief aan te pakken. Financiering van terrorisme, corruptie, mensenhandel en witwassen zijn veel voorkomende excessen die gepaard kunnen gaan en worden gelinkt aan drugscriminaliteit.

De veelzijdigheid van deze problemen vereisen van de regering, overheid, stakeholders en de totale gemeenschap veel inzet en goede samenwerking op nationaal en internationaal niveau tussen de bestrijding- en zorg instituten. Daarnaast vereist het tegengaan van deze problemen sterke instituten, goed betaald en deskundig kader en de beschikbaarheid van voldoende financiële middelen.

Aangezien het drugsprobleem grensoverschrijdend is, is geen enkel land in staat om het alleen aan te pakken. Een effectieve aanpak vereist uitwisseling van kennis en informatie tussen alle nationale - en internationale instituten belast met de bestrijding en verslavingszorg, uitwisseling van “best practices” en excellente samenwerking.

Het hier gepresenteerde Nationaal Drugs Master Plan (NDMP) beschrijft de nationale inspanningen, plannen en acties om de vele problemen die worden veroorzaakt door drugscriminaliteit en drugsmisbruik, beheersbaar te maken c.q. terug te dringen, zodat de nationale en internationale stabiliteit van ons land niet in gevaar wordt gebracht.

Gender sensitiviteit, eerbied en respect voor mensenrechten, de millennium doelstellingen, Public Health, balans tussen bestrijding en zorg, gedeelde verantwoordelijkheid, veiligheid en goed bestuur zijn de belangrijkste principes waarop ons drugsbeleid gestoeld is.

Ons land heeft zich gecommitteerd aan de strijd tegen drugscriminaliteit en drugsmisbruik. Nationaal zullen alle bij de bestrijding en zorg betrokken instituten worden versterkt. Daarnaast zullen de ontbrekende instituten, het Nationaal Drugs Observatorium en het Early Warning System, in versneld tempo en samen met relevante landen en internationale organisaties worden opgezet.

De strijd tegen drugs is een verantwoordelijkheid van de totale samenleving en de regering van Suriname roept alle relevante instituten en de totale gemeenschap op, de strijd tegen drugs met voorrang aan te gaan.

Together we can do the job!

Paramaribo, 10 September 2019

De President van de Republiek Suriname,

Dhr. Desire D. Bouterse

INHOUD

VOORWOORD	2
LIJST VAN AFKORTINGEN.....	5
INLEIDING	6
HOOFDSTUK 1 DE DRUGSPROBLEMATIEK IN SURINAME	8
1.1 DE STATUS VAN DE NATIONALE AANPAK.....	9
1.2 COÖRDINATIE VAN BELEID.....	10
1.3 PREVENTIE	11
1.4 WETGEVING	15
1.5 INTERNATIONALE SAMENWERKING	16
HOOFDSTUK 2 HET NATIONAAL ANTI-DRUGSBELEID	17
2.1 NATIONALE COÖRDINATIE, MONITORING EN EVALUATIE	19
2.2 PREVENTIE	20
2.3 DOELGROEPEN EN SUBSTRATEGIEËN PREVENTIEBELEID	22
2.4 RISICO EN BESCHERMENDE FACTOREN.....	23
2.5 DRUGSBESTRIJDING EN RECHTSHANDHAVING	27
2.6 WETGEVING	29
2.7 INTERNATIONALE SAMENWERKING	29
HOOFDSTUK 3 UITVOERING VAN HET NATIONAAL ANTI – DRUGSBELEID	31
3.1 BELEIDSUITGANGSPUNTEN	31
3.1 UITVOERINGSSTRATEGIE.....	31
3.2 ACTIEPLAN VOOR DE UITVOERING	33
3.3 BUDGET	35
BIJLAGE INTERVENTIE GEBIEDEN.....	36

LIJST VAN AFKORTINGEN

AIDS	Acquired Immunodeficiency Syndrome
BDT	Stichting Bureau van Dak- en Thuislozen
BID	Bestrijding Internationale Drugsmokkel
BLSE	Basic Life Skills Education
BOT	Bijzonder Onderzoeksteam
CARICOM	Caribbean Community
CBO	Community Based Organization
CSO	Civil Society Organization
CICAD	Inter-American Drug Abuse Control Commission
CFATF	Caribbean Financial Action Task Force
COPOLAD	Cooperation Programme between Latin America, the Caribbean and the European Union on Drugs Policies.
DDR	Drug Demand Reduction
DEA	Drug Enforcement Agency
DSR	Drug Supply Reduction
EU	Europese Unie
FOT	Financieel Onderzoeksteam
HIV	Human Immunodeficiency Virus
HONLEA	Heads of National Drug Law Enforcement Agencies
INTERPOL	International Criminal Police Organization
KPS	Korps Politie Suriname
MDMA 3-4	methylenedioxyamfetamine
MZ	Medische Zending
NAP	Nationaal Aids Programma
NAR	Nationale Anti-Drugs Raad
NARCO	Anti-Narcotica Brigade
NDMP	Nationaal Drugs Master Plan
NGO	Niet Gouvernementeale Organisatie
NIU	Narcotics Intelligence Unit
OAS	Organisatie van Amerikaanse Staten
PCS	Psychiatrisch Centrum Suriname
PROCCER	Program for Prevention, Treatment and Rehabilitation of Drug Abuse and Violence.
PVZ	Polikliniek Verslavingszorg
SURENDU	Suriname Epidemiological Network on Drug Use
UBN	Uitvoerend Bureau van de Nationale Anti- drugs Raad
UNODC	United Nations Office on Drugs and Crime
XTC	Methylenedioxyamfetamine

INLEIDING

Drugsgebruik, drugshandel en drugsgerelateerde criminaliteit vormen een bedreiging voor behoorlijk bestuur, onze volksgezondheid en zelfs voor onze democratie. Tevens kunnen zij leiden tot daling van leerprestaties en arbeidsproductiviteit, beperkte ontwikkeling van sociale skills, ontwrichting van het gezinsleven en vroegtijdige sterfte.

De gevolgen van drugsgebruik hebben niet alleen invloed op de gebruiker, maar ook op zijn omgeving.

Het gebruik van psychoactieve middelen (alcohol en andere drugssoorten) vormt een belangrijke risicofactor voor zowel overdraagbare- als niet overdraagbare aandoeningen.

Ondanks alle vooraf opgesomde negatieve effecten van drugsgebruik en drugscriminaliteit is het een feit dat, zolang de vraag naar drugs blijft bestaan, er sprake zal zijn van illegale drugsproductie en drugshandel. Traditioneel zijn de Verenigde Staten van Amerika en West Europa de afzetmarkten voor de Zuid-Amerikaanse cocaïne.

Naast cocaïne manifesteerden zich vanaf de jaren negentig nieuwe internationale drugstrends. Synthetische drugs als amfetaminen, metamfetamine en methylenedioxymetamfetamine (XTC) kwamen op de markt en ook is het gebruik van lachgas, e- sigaret en poppers (vloeibaar, vluchtig en kort werkzame drugs) toegenomen op feestjes en in het uitgangscircuit.

Cocaïne, versneden met andere verslavende stoffen die erg schadelijk kunnen zijn voor de gezondheid, zijn ook in onze regio voor handen.

De drugsgerelateerde criminaliteit heeft door de globalisatie een nieuw gezicht gekregen. Criminele organisaties hebben de mogelijkheden van globalisatie omarmd en zijn thans onderwerp van nationale en internationale zorg voor veel landen. Dit blijkt uit de internationale money laundering en anti terrorisme wetgeving.

Het internet wordt ook steeds meer als medium gebruikt om precursoren (chemische bestanddelen die gebruikt worden om drugs te fabriceren) en medicijnen met verslavende bijwerkingen te verhandelen. Casino's, offshore banken, prostitutie en mensenhandel zijn gebieden waar de drugscriminaliteit zich mee inlaat. De illegale handel in drugs heeft in veel Latijns–Amerikaanse landen tot complete oorlogen geleid, die nog steeds woeden en tevens is er in veel van deze landen sprake van een geweldspiraal welke op jaarbasis vele mensenlevens eist.

Landen zijn niet in staat om zelfstandig de georganiseerde drugscriminaliteit en haar effecten adequaat te bestrijden en creëren steeds internationale mechanismen en/of bilaterale of multilaterale samenwerkingsverbanden (CICAD, CARICOM enz.).

Ook Suriname wordt als ontwikkelingsland geconfronteerd met verschillende vormen van georganiseerde criminaliteit, die bijzondere aandacht en aanpak vergen.

Aan de hand van de missie en de visie van de NAR wordt getracht de vraag naar en het aanbod van drugs zoveel mogelijk te elimineren.

Missie

HET ZOVEEL MOGELIJK ELIMINEREN VAN DE VRAAG NAAR EN HET AANBOD VAN DRUGS.

Visie

MET ZIJN ALLEN EEN DRUGSVRIJE SAMENLEVING BOUWEN.

EEN SAMENLEVING DIE IN TOENEMENDE MATE VRIJ IS VAN DRUGSGEBRUIK, DRUGSVERSLAVING, DRUGSHANDEL EN DRUGSCRIMINALITEIT

Dit is alleen mogelijk door samen aan te pakken en te bouwen aan een drugsvrije samenleving. De NAR heeft dan ook als algemeen doel: het streven naar een samenleving die in toenemende mate vrij is van drugsgebruik, drugsverslaving, drugshandel en drugscriminaliteit.

Bij de aanpak worden hoge kosten gemaakt die onderverdeeld kunnen worden in de zogenaamde "directe en indirecte kosten".

De directe kosten zijn de financiële middelen die nodig zijn om de gevolgen van het gebruik of misbruik van legale of illegale drugs aan te pakken en hebben betrekking op de totale gezondheidszorg, criminaliteit, ongevallen, aanpak van verkeersongevallen, ziekenhuiskosten voor (verkeer)slachtoffers en de kosten van justitiële controles.

De indirecte kosten zijn niet-financiële kosten voor het individu zoals pijn of lijden, maar ook verloren levenskwaliteit door ziekte of vroegtijdige sterfte van de gebruiker geen bijdrage kan leveren aan de nationale productie.

HOOFDSTUK 1 DE DRUGSPROBLEMATIEK IN SURINAME

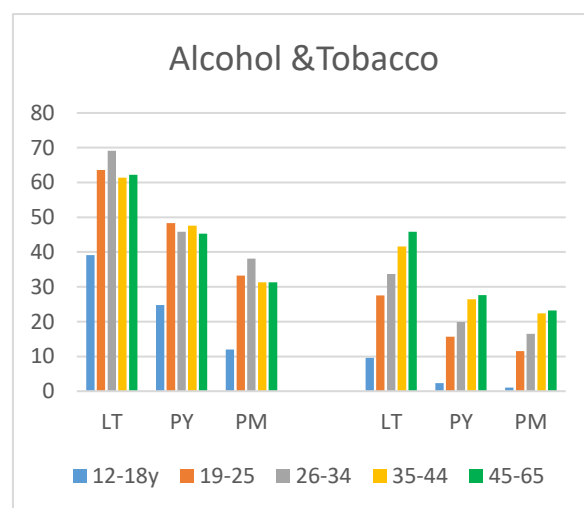
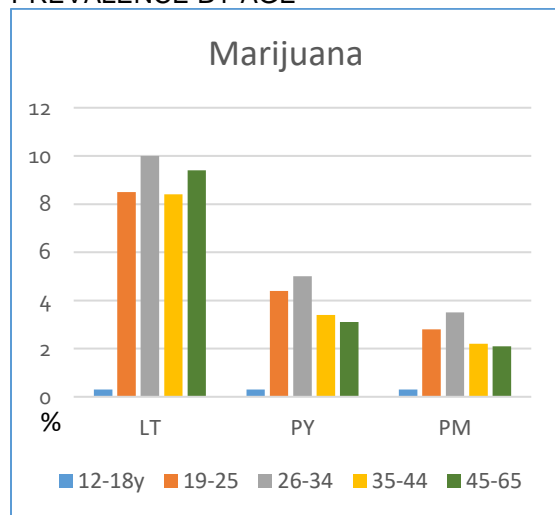
De problematiek met betrekking tot drugs in Suriname kan in 2 hoofdcomponenten worden opgedeeld, namelijk drugscriminaliteit (supply reduction) en drugsgebruik (demand reduction). Drugscriminaliteit heeft specifiek te maken met illegale productie, handel, doorvoer, witwassen en alle andere ondersteunende criminele handelingen. Drugsgebruik heeft te maken met het misbruik van illegale- en legale middelen en de negatieve gevolgen die daardoor ontstaan voor de individuele gebruiker, zijn omgeving en de maatschappij.

Wanneer we de drugscriminaliteit in Suriname in beeld brengen, dan is de criminaliteit vaak geconcentreerd op de volgende illegale middelen: cocaïne, marihuana, hasjiesj, synthetische drugssoorten zoals XTC en andere partydrugs of aanverwanten van de bovengenoemde drugssoorten. Hoewel Suriname van ouds geen drugs producerend land is, doen de recent in beslag genomen grote hoeveelheden precursoren vermoeden, dat er mogelijk sprake zou kunnen zijn van drugsproductie.

Marihuana, crack cocaïne en ‘blaka jonko’ zijn de meest gebruikte illegale drugssoorten, terwijl alcohol en tabak de meest gebruikte legale drugssoorten zijn. Daarnaast is er een trend waarneembaar waarbij middelen zoals lachgas, Shilling oil, hoestdrank (Tussadryll) op oneigenlijke wijze worden gebruikt. Marihuana wordt op regelmatige basis geteeld, voornamelijk in rurale gebieden en aangewend voor lokale handel en gebruik. Het kan wel voorkomen dat de drugsbestrijdingsdiensten marihuanavelden vernietigen en marihuana in beslag nemen.

Uit observaties blijkt dat de leeftijd voor het gebruik van alcohol en drugs steeds lager wordt. Tabel 1 en 2 geven duidelijk weer het gebruik door het aantal ouderen en jongeren.

PREVALENCE BY AGE

Tabel 1 (LT-Lifetime, PY- Past year, PM-Post Month)

Tabel 2 (LT-Lifetime, PY- Past year, PM-Post Month)

Bron: (National Drugs report, 2018)

Voor alle stoffen was het gebruik onder mannen tussen de 2 tot 20 keer hoger dan bij vrouwen. Voor cocaïne, crack en ecstasy werd het gebruik in de algemene bevolking gemeten op minder dan 1%. De leeftijdsgroepen met de hoogste prevalentie voor tabaksgebruik zijn tussen de 35 en 65 jaar, voor alcohol en marihuana tussen 19 en 34 jaar. (National Drugs report, 2018)

Door de steeds strengere drugscontroles, zowel in Suriname als in de Europese landen en de Verenigde Staten, komt de laatste tijd meer cocaïne op de Surinaamse markt terecht die voor doorvoer bestemd was (bron: KPS). Door de verhoogde beschikbaarheid van cocaïne is er sprake van daling van de consumptieprijs dat op zijn beurt de bereikbaarheid vergroot.

<u>Soort Drugs</u>	<u>Totaal 2017</u>	<u>Totaal 2018</u>	<u>Procentuele vergelijking</u>
Cocaïne (gr)	3251.672,78	750.232,49	↓76.9%
Vloeibaar cocaïne (gr)	19.617,00	35.847,00	↑82.7%
Marihuana (gr)	70.203,77	715.548,18	↑919.2%
Hasjies (gr)	3.759,37	1.772,16	↓52.9%
MDMA (gr)	137,44	2.780,99	↑1923.4%
XTC tabletten (stuk)	558	4.124	↑639.1%

Tabel 3: Totaal landelijk in beslag genomen drugssoorten (Jaarrapport KPS, 2018)

Vanwege de geografische ligging van Suriname vormen wij samen met andere Caribische landen een belangrijke schakel tussen de drugsproducerende en de - consumerende landen.

De bestrijding van drugscriminaliteit wordt bemoeilijkt door:

- De afwezigheid van afdoende controlemechanismen;
- De open grenzen van Suriname;

1.1 DE STATUS VAN DE NATIONALE AANPAK

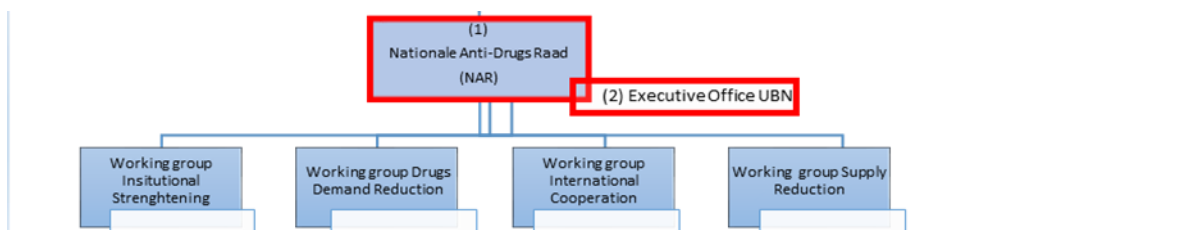
In 2006 werd het eerste Nationaal Drugs Master Plan (NDMP) geformuleerd door de in 2004 ingestelde NAR. In het NDMP dat steeds voor een periode van 5 jaren wordt opgesteld staan onze plannen en voornemens vermeld, om de drugsproblematiek, drugshandel en alle daarmee samenhangende zaken adequaat aan te pakken. Deze aanpak heeft ertoe geleid dat er op het gebied van zowel de “demand- als de “supply

reduction” sprake is van gecoördineerde en multidisciplinaire samenwerking van alle overheidsdiensten en relevante maatschappelijke instituten, om dit probleem tot beheersbare proporties terug te dringen.

1.2 COÖRDINATIE VAN BELEID

De NAR is het coördinerend orgaan belast met de uitvoering, de coördinatie en monitoring van het hierboven beschreven beleid, waarbij vermindering van de vraag naar drugs, beperking van het aanbod, alternatieve, integrale en duurzame ontwikkelingsprogramma's, controlemaatregelen, internationale samenwerking en evaluatie van programma's prioriteit genieten.

Deze ressorteert administratief onder het Ministerie van Volksgezondheid. Gestreefd wordt naar een samenleving die in toenemende mate vrij is van drugsgebruik en drugscriminaliteit. Teneinde dit doel te bereiken, wordt gestreefd naar het creëren van een breed draagvlak, door relevante overheidsinstanties te betrekken, waaronder de ministeries van Volksgezondheid, Justitie en Politie, Onderwijs, Wetenschap en Cultuur, Sociale Zaken en Volkshuisvesting, Sport en Jeugdzaken evenals het bedrijfsleven, de werkgeversorganisaties, en Niet Gouvernementele Organisaties (NGO) in preventie, behandeling en zorgsfeer.

Figuur 1: Grafisch overzicht NAR (National Drugs report, 2018)

Bij de uitvoering van haar taken en de implementatie van het NDMP wordt de NAR ondersteund door een Uitvoerend Bureau (UBN). Het UBN heeft als kerntaak de NAR te assisteren bij de hieronder genoemde taken:

- uitvoering van de taken zoals bepaald door de NAR;
- ondersteuning van de implementatie van het NDMP;
- data verzamelen en aanleveren aan de NAR;
- het faciliteren van het netwerk van de National Observatory voor Suriname (SURENDU)

Het Surinaams Epidemiologisch Netwerk met betrekking tot Drugs (SURENDU) heeft als kerntaak de NAR te voorzien van informatie voor de beleidsformulering. Het is een monitoringssysteem dat door regelmatige datacollectie en analyse actuele, voornamelijk statistische informatie, verschaft met betrekking tot legale en illegale drugs en daarmee verband houdende justitiële aspecten. Deze data is voornamelijk bestemd voor

beleidsontwikkeling en planningsdoeleinden. SURENDU zal in samenwerking met de Universiteit van Suriname en eventueel andere internationale instituten worden uitgevoerd.

In de periode 2010– 2018 zijn de volgende studies op het gebied van drugsvoorkomen en gebruik lokaal uitgevoerd en gepubliceerd in:

1. OAS/NAR - *Household Survey 2013* gepresenteerd in 2016.
2. PROCCER *Mapping Assessment* (2012).
3. *Standardized Treatment Data 2014* tot heden.
4. Informatie verstrekt t.b.v. de 5e en 6^e en 7^e MEM ronde (2010, 2013 en 2018).
5. EU/ FIAPP *Country Study Mission* (2013).
6. *Survey Substance Abuse* (2014).
7. NPS Questionnaire UNODC.
8. *Supply Reduction Final Report*.
9. UNODC *Annual Report Questionnaire* (2018).

De verslavingszorg in Suriname werkt met de richtlijnen voor de door het Ministerie van Volksgezondheid goedgekeurde Richtlijnen voor Residentiële Verslavingszorg (RRV) . Voorts zijn op beleidsniveau in de afgelopen periode de volgende belangrijke zaken gerealiseerd:

1. Het op- en inrichten c.q. versterken van ondersteunende instituten, al dan niet met behulp van donorfondsen.
2. Aansluiting bij regionale en internationale netwerken actief op het gebied van de drugsbestrijding en – preventie.
3. Ratificeren van internationale conventies op het gebied van onderlinge assistentie bij criminele zaken en de UN conventie tegen het illegale transport van narcotica en aanverwante psychotrope stoffen.
4. Actieve participatie in het door de OAS/CICAD uitgevoerde Multilaterale Evaluatie Mechanisme proces en het zoveel als mogelijk opvolgen van aanbevelingen welke voortkomen uit dit evaluatieproces.
5. Wijziging wet verdovende middelen inzake de controle op Precursoren;
6. Wet Drug Treatment Court.
7. PROCCER Trainingen voor behandeling en preventie.

1.3 PREVENTIE

DEMAND REDUCTION (*DRUGSPREVENTIE*)

Het “drugspreventiebeleid” richt zich op:

- de planning, coördinatie en implementatie van de nationale activiteiten. Deze activiteiten zijn gericht op de primaire, secundaire en tertiaire preventie;

- een fundamentele benadering om de vraag naar geneesmiddelen terug te dringen door het verminderen van risicofactoren en het versterken van beschermende factoren gerelateerd aan drugsgebruik;
- wetgevende ondersteuning voor programma's voor preventie en behandeling van drugs. (National Drugs report, 2018)

Naast de overheid dragen Niet Gouvernementele Organisaties (NGO's), meestal vanuit een religieuze overtuiging, een wezenlijke bijdrage aan de drugspreventie en -behandeling, nazorg. en re-integratie.

Preventie (*demand reduction*) kan worden onderverdeeld in primaire-, secundaire- en tertiaire preventie ("*Treatment and Care*").

De preventie is gestructureerd in de volgende zones:

1. de Groene zone staat voor primaire preventie;
2. de Rode zone voor tertiaire preventie;

De coördinatie van de zones vindt plaats door de NAR .

POLIKLINIEK VERSLAVINGSZORG (PVZ):

Voorheen BAD (Bureau Alcohol en Drugs), is een afdeling van het Psychiatrisch Centrum Suriname (PCS), die belast is met preventietaken in het kader van drugs- en alcoholmisbruik en gedragingen die tot verslaving kunnen leiden (gedragsverslaving). Deze afdeling biedt tevens ambulante hulp aan drugsgebruikers en " het steunsysteem", waarbij cliënten indien nodig opgenomen kunnen worden in de detoxificatie kliniek of de acute opname afdeling van het PCS. Polikliniek Verslavingszorg (PVZ) maakt deel uit van de Cluster Verslavingszorg van het PCS.

PVZ biedt: counseling, begeleiding, behandeling en nazorg aan cliënten en heeft verder de volgende taken:

- Het versterken van het steunsysteem.
- Voorlichtingsactiviteiten.
- Training en
- (Psycho) Educatie.

De kerntaken van de PVZ en de daaruit voortvloeiende werkzaamheden zijn :

1. Preventie : voorlichting en training.
2. Counseling: het begeleiden van personen met een verslavingsprobleem en hun steunsystemen.
3. Behandeling: alle personen die zich bij PVZ aanmelden voor hulp ondergaan een medische- en/of psychiatrische screening en behandeling, indien geïndiceerd.
4. Nazorg: het monitoren van de cliënten na ontslag uit de detoxificatiekliniek en na afronding van de behandeling/begeleiding op PVZ.

BASIC LIFE SKILLS

De Basic Life Skill Commissie van het ministerie van Onderwijs en Volksontwikkeling ontwikkelt lessen over gebruik, misbruik en handel in drugs. De Commissie verzorgt op aanvraag ook weerbaarheidstrainingen in stad en binnenland voor zowel CBO's, NGO's en GO's.

NARCOTICABRIGADE VAN HET KORPS POLITIE SURINAME:

De *Narcoticabrigade van het Korps Politie Suriname* beschikt over voorlichters die op aanvraag voorlichting verzorgen op o.a. scholen. Er zijn daarnaast buurtorganisaties en NGO's, die ondersteunende en preventieve taken uitvoeren.

DE STICHTING Liefdevolle Handen (SLH) biedt in het kader van de primaire en secundaire preventie diensten aan binnen en buiten het onderwijssysteem. Daarnaast bieden zij:

- preventieactiviteiten op beurzen;
- voorlichtingsactiviteiten en workshops op aanvraag van scholen, kerken, buurt tehuizen, dorpsbesturen (voor dorpen) en andere instellingen;
- ambulante en deeltijdbegeleiding aan cliënten met alcohol- en drugproblemen;
- een *harm reduction* programma aan gemarginaliseerde drugsafhankelijken.

De organisaties worden volgens hun hoofddoel gestructureerd in de GROENE- en de RODE zone. De GROENE zone zijn organisaties die werken in primaire preventie. In de RODE zone worden de behandelcentra, inclusief schadebeperking toegevoegd (National Drugs report, 2018). De aspecten van de secundaire drugspreventie oftewel de Gele Zone zijn internationaal opgegaan in de Primaire drugspreventie of de Tertiaire drugspreventie.

	PRIMARY PREVENTION/ GREEN ZONE	TERTIARY PREVENTION/ RED ZONE
Psychiatric Center Suriname (PCS), Polyclinic Addiction Treatment, Day center, AA and CA	X	X
Foundation "De Stem"	X	X
Foundation "Loving Hands"	X	X
Foundation "Victory Outreach"		X
Foundation "Faith and New Life"		X
Ministry of Sports and Youth Affairs	X	
Ministry of Education, Science and Culture - Basic Life Skills Unit	X	
Police Corps, Youth Department	X	
Police Corps, Narcotics Squad		
Ministry of Justice and Police, Department Child Protection		
Bureau for Homeless and Desolate		
Foundation Rumas (Support to school dropouts)	X	

Tabel 4 weergeeft de organisaties die te maken hebben met de verschillende zones.

BEHANDELING (De Rode Zone)

Het Psychiatrisch Centrum Suriname (PCS) biedt namens het Ministerie van Volksgezondheid de volgende zorg t.b.v. de behandeling en re-integratie van drugsafhankelijke personen:

- Ambulante voorzieningen (ambulante behandeling en begeleiding/zorg via psychiater, psycholoog, counselor, verpleegkundigen en maatschappelijk werker en informatie en educatie);
- Klinische voorzieningen (Detoxificatiekliniek Mannen en Vrouwen, klinische vervolgbehandeling na detoxificatie voor mannen en vrouwen en behandeling van dubbele diagnose problematiek);
- Nazorg: terugval preventie, outreach, begeleiding bij wonen en werken.

Verslavingsbehandelingen worden verder aangeboden door voornamelijk op religie gebaseerde NGO's:

- De stichtingen de Stem en Victory Outreach bieden intramurale hulpverlening (psycholoog, verpleegkundigen, maatschappelijke werkers en counselors) en nazorg aan verslaafden.
- De stichting Geloof en Nieuw Leven biedt naast bovengenoemde diensten ook ambulante hulpverlening en laagdrempelige begeleiding volgens het 12 stappen model.

Supply reduction

De bestrijding van de drugshandel, drugssmokkel en alle andere drugsgerelateerde misdaden valt onder de bevoegdheid van de Procureur Generaal, als hoofd van het Openbaar Ministerie. Deze wordt ondersteund door de douane, de Militaire Politie, Port Controle Unit (PCU) en verschillende diensten van het KPS, zoals de Narcotica Brigade, Bestrijding Internationale Drugshandel (BID), de *Narcotics Intelligence Unit* (NIU), Financieel Onderzoek Team (FOT) en het Arrestatie Team (A-team).

De bestrijding van de drugscriminaliteit is gericht op het in beslag nemen en vernietigen van in beslag genomen drugs en precursoren, het aanhouden en berechten van de verantwoordelijken en het ontnemen van de uit drugsactiviteiten verkregen wederrechtelijk voordeel.

Met het inwerking treden van de wet verdovende middelen van 2018 en het instellen van het Advies en Monitoringsorgaan kan de adequate controle en toezicht op precursoren en chemicaliën plaatsvinden.

Momenteel vindt de controle plaats op basis van de Douane wetgeving (Scheepvaartwet). In het kader van de drugsbestrijding is door het Ministerie van Justitie en Politie ook een aantal samenwerkingsverbanden aangegaan in bilateraal en multilateraal verband.

1.4 WETGEVING

Op mondiaal niveau is de juridische basis ter bestrijding van de drugsmisdaad vastgelegd in een drietal verdragen van de Verenigde Naties, te weten:

1. het Enkelvoudig Verdrag: betreffende verdovende middelen van 1961, zoals gewijzigd bij protocol van 1972;
2. het Verdrag op het gebied van Psychotrope Stoffen van 1971;
3. het Verdrag van de Verenigde Naties betreffende de sluikehandel van verdovende middelen en psychotrope stoffen van 1988.

Daarnaast wordt in het beleid rekening gehouden met de volgende verdragen:

1. Het VN verdrag inzake corruptie (het Merida verdrag);
2. Protocol on firearms.

Voor een effectieve bestrijding van de drugscriminaliteit zijn nationaal naast de wet verdovende middelen van 12 februari 1988 (SB 1988 no 14), zoals gewijzigd bij wet van 13 Juni 2018 (SB 2018 no 64 en 65) en de Wet Strafbearstelling Money Laundering van 5 september 2002 op het gebied van strafrecht en strafvordering de volgende wetswijzigingen aangenomen en in werking getreden.

- de bescherming van bedreigde getuigen;
- de vaststelling van algemene bepalingen over de strafbaarheid van rechtspersonen;
- de strafbaarstelling van in georganiseerd verband begane feiten;
- voorzieningen betreffende internationale rechtshulp;
- melding van ongebruikelijke transacties bij dienstverlening;
- de identificatieplicht van dienstverleners;
- wijziging van de hoogte der geldboetes, zoals vastgesteld in thans van kracht zijnde wettelijke regelingen;
- Strafbearstelling van mensenhandel en mensensmokkel;
- Strafbearstelling terrorisme financiering.

- In het kader van aanbevelingen van de Caribbean Financial Action Taskforce (CFATF) is de Anti-Corruptie Wet, goedgekeurd.
- Het wetsvoorstel Bijzondere Opsporingsbevoegdheden (BOB) waarin voorzieningen zijn getroffen voor onder meer de observatie, infiltratie, afluisteren van telecommunicatie en gecontroleerde aflevering moet worden aangepast aan Surinaamse omstandigheden en mogelijkheden, waarna het ter behandeling zal worden aangeboden aan De Nationale Assemblée (DNA).

1.5 INTERNATIONALE SAMENWERKING

In het kader van de internationale samenwerking onderhouden de NAR en andere bij de drugsbestrijding betrokken instituten contacten met onder andere de Organisatie van Amerikaanse Staten (OAS), *Inter-American Drug Abuse Control Commission* (CICAD), *United Nations Office on Drugs and Crime* (UNODC), *International Narcotics Control Board* (INCB), Europese Commissie (EC) en CARICOM.

Uit de contacten met de CICAD zijn enkele projecten voortgevloeid, zoals het opzetten van een geautomatiseerd databeheersysteem voor het Openbaar Ministerie, de *Focus Assessment Study on Drug Use and Risk Behaviors amongs Prisoners*, het opzetten van het *Drug Supply Information Network* en het landelijk onderzoek naar het drugsgebruik onder de bevolking.

Tweejaarlijks heeft Suriname een rapportageplicht aan CICAD middels de "*Multilateral Evaluation Mechanism*" (MEM). De MEM is een instrument dat ontwikkeld is om de vorderingen van de lidlanden van de OAS te beoordelen in de strijd tegen drugs. Aan de hand van de evaluatie worden aanbevelingen gedaan ter versterking van het nationaal drugsbeleid.

Naast de relaties met internationale organisaties heeft de regering ook op bilateraal niveau relaties met landen in de regio (Curaçao, Aruba, Frans-Guyana (Frankrijk), Brazilië, Colombia), de Verenigde Staten en Nederland.

HOOFDSTUK 2 HET NATIONAAL ANTI-DRUGSBELEID

De drugsproblematiek is een mondiaal probleem waarbij elke regio zijn eigen karakteristieken heeft.

Het Nationaal Anti - drugsbeleid van Suriname, vastgelegd in het NDMP 2019 – 2023 heeft als doel:

Het streven naar een samenleving die in toenemende mate vrij van drugs is en de daaraan gerelateerde problemen.

Daarnaast is de NAR belast met de nationale coördinatie, monitoring en evaluatie van het drugsbeleid.

De activiteiten zijn gericht op het tegen gaan van het aanbod, de doorvoer, de handel en het gebruik van drugs.

De volgende doelen worden nagestreefd:

1. Het treffen van personele (HRM), organisatorische en infrastructurele maatregelen ter versterking van instituten belast met de aanpak van de drugsproblematiek.
2. Het verder ontwikkelen en implementeren van relevante wetgeving om drugsgerelateerde criminele activiteiten te bestrijden.
3. Het blijven treffen van maatregelen om het aanbod van drugs in Suriname en de doorvoer van drugs via Suriname te verminderen.
4. Het continueren van preventieve activiteiten om de vraag naar drugs effectief te doen afnemen.
5. Het voortzetten en uitbreiden van getroffen voorzorgsmaatregelen (interventies) om risico en kwetsbare groepen te beschermen, zoals vrouwen, adolescenten, kinderen, dak- en thuislozen, sekswerkers, jongeren organisaties en goudzoekers.
6. Het treffen van maatregelen om de verspreiding van HIV/AIDS en andere seksueel overdraagbare aandoeningen door drugsgebruikers te voorkomen.
7. Het bevorderen van regionale, continentale en internationale samenwerking in drugspreventie en drugsbestrijding.

8. Toegankelijkheid van de basisgezondheidszorg voorzieningen via een *harm reduction* programma voor drugsverslaafde gevangenen.
9. Verslavingszorg wordt opgenomen in het zorgpakket dat vergoed wordt door alle verzekeringsmaatschappijen.
10. Samenwerking met het Advies- en monitoringsorgaan "*Hemp Body*" mbt preventieactiviteiten.

De verschillende landen en regio's vormen coalities die geleid worden door hun nationaal beleid, omdat geen enkel land in staat is geïsoleerd het eigen drugsprobleem op te lossen. Suriname heeft in dat kader aansluiting gezocht bij de CICAD, onderdeel van de OAS.

Voor het nationale drugsbeleid zijn de volgende principes van de CICAD strategie essentieel:

1. Volledige afstemming van ons wettelijk kader met de internationale wetten, de Universele Declaratie van Mensenrechten, *Sustainable Development Goals*, met in acht name van de principes van soevereiniteit en de territoriale integriteit, non-interventie in de interne aangelegenheden, fundamentele vrijheden, inherente menselijke waardigheid, gelijke rechten en wederzijds respect onder de landen.
2. De relatie armoede en het drugsprobleem.
3. Aandacht voor gender.
4. Lidstaten moeten zelf de middelen alloceren voor effectieve implementatie van hun nationaal drugsbeleid en het behouden van een goed evenwicht tussen activiteiten op het gebied van '*demand reduction*' en '*supply reduction*'.
5. Samenwerking moet gebaseerd zijn op collectieve en gecoördineerde inspanningen om het wereld drugsprobleem aan te pakken.
6. De participatie van het maatschappelijk middenveld is van groot belang.

Ook de volgende gebieden die door deze strategie belangrijk worden geacht, gelden als prioriteitsgebieden voor het nationaal beleid, namelijk:

Prioriteitsgebieden	
Institutionele versterking	Opzetten en/of versterken van nationale drugs autoriteiten voor het coördineren van een effectieve planning en implementatie van het nationaal drugsbeleid.
Demand Reduction	Het terugdringen van de vraag naar drug door selectieve en geïndiceerde preventie, vroege interventie, behandeling, rehabilitatie en aanverwante rehabilitatie diensten voor het bevorderen van de gezondheid en het welzijn van individuen, gezinnen en gemeenschappen en het verminderen van de ongewenste gevolgen van drugsgebruik.
Supply Reduction	Terugdringen van het aanbod van drugs door het voorkomen en bestrijden van illegale productie en handel in zowel synthetische als plant-gebaseerde drugs.
Controle Maatregelen	Programma's moeten zich richten op de aanname van passende lokale controle over precursoren en maatregelen voor de aanpak van internationale handel hiervan, in overeenstemming met het raamwerk opgezet door de UN drugs conventies.
Internationale Samenwerking	Het samenwerken met landen in de regionale en internationale organisaties in het kader van drugsbestrijding. Het belang van ratificeren, aannemen en opvolgen van de verschillende conventies op dit gebied.

2.1 NATIONALE COÖRDINATIE, MONITORING EN EVALUATIE

De Regering van Suriname streeft een integraal en holistisch beleid na. Het streven is gericht op de bestrijding van drugscriminaliteit en drugsmisbruik. De activiteiten rond vraag en aanbod dienen op elkaar afgestemd te zijn. Erg belangrijk is de data verkregen hieromtrent.

De NAR blijft verantwoordelijk voor de coördinatie, monitoring en evaluatie van de ontwikkeling en implementatie van het beleid. De Raad heeft het mandaat middels een

Presidentiële Resolutie en rapporteert aan het Kabinet van de President. Het voorzitterschap van de Raad ligt bij het Ministerie van Volksgezondheid, terwijl het ondervoorzitterschap bij het Ministerie van Justitie en Politie (KPS) ligt.

De NAR is een advies orgaan waarvan de leden op hun beurt, diverse al dan niet permanente netwerken aansturen waarin vertegenwoordigers van relevante GO's en NGO's participeren.

De NAR streeft naar adequate afstemming en optimale samenwerking tussen alle betrokken instanties en organisaties en zorgt voor het faciliteren en versterken van de eigen en de andere uitvoerende organisaties.

De coördinatie van de NAR richt zich op het realiseren van:

- Adequate afstemming en optimale samenwerking tussen de verschillende organisaties.
- Vraagstukken en formulering van oplossingen wetenschappelijk benaderen. Samenwerking met de Anton de Kom Universiteit (ADEK) van Suriname en nationale en internationale wetenschappelijke instituten.

Het Surinaams Epidemiologisch Netwerk met betrekking tot Drugs (SURENDU) heeft als kerntaak de NAR te voorzien van informatie voor de beleidsformulering. Het is een monitoringssysteem dat door regelmatige datacollectie en analyse actuele, voornamelijk statistische informatie, verschaft m.b.t. legale en illegale drugs en daarmee verband houdende justitiële aspecten. Deze data is voornamelijk bestemd voor beleidsontwikkeling en planningsdoeleinden. De participanten zijn te zien in de Bijlage.

Monitoring en Evaluatie van de NDMP geschiedt vanuit de NAR, op basis van het actieplan met daaraan de interventiegebieden.

Elk kalenderjaar zal een evaluatie plaatsvinden, waarbij vooral gelet wordt op de implementatie van het plan, waarna de Raad de instituten en de regering kan adviseren, waardoor er tijdig bijgestuurd kan worden.

De evaluatie zal geschieden op basis van gemaakte afspraken. Deze kunnen zijn:

- Het opstellen van jaarplannen.
- Opstellen van specifieke plannen c.q. projecten.

In de planning dienen opgenomen te worden de geïdentificeerde prioriteiten binnen hun respectievelijke werkgebieden.

2.2 PREVENTIE

De nationale strategie met betrekking tot preventie zal vervat worden in het *Nationaal Drugs Preventie Plan* (NDPP) voor de periode 2019 – 2023. Bij de nationale strategie

wordt voornamelijk uitgegaan van het NDPP 2011 - 2014 en de beleidsplannen van het PCS.

Preventie activiteiten zullen in de komende periode gericht worden op kwetsbare groepen o.a. vrouwen, kinderen, adolescenten en migranten. Daarnaast zullen de vastgelegde activiteiten gericht worden op de implementatie van drugsbeleid op de werkvloer (document Alcohol en Drugsbeleid).

In de preventie zal worden uitgegaan van risico perceptie. Velen in onze samenleving onderschatten de schadelijke gevolgen van het gebruik van alcohol, tabak en marihuana.

Het doel is “het gebruik van” en “de handel in” drugs in de samenleving en de gevolgen van drugsgebruik, direct en indirect, op mens en samenleving aanzienlijk terug te dringen (zie tabel 3 voor overzicht van drugssoorten in ons land).

Om de preventie te realiseren zullen de volgende activiteiten moeten worden uitgevoerd:

<p>Het bevorderen van een meer fundamentele benadering van drugspreventie, waarbij terugdringing van de risicofactoren en versterking van de beschermende factoren op onderstaande terreinen centraal staan:</p>	<p>Sociale en economische omstandigheden (werkgelegenheid, jeugdopvang en begeleiding, sociale begeleiding in sociaal zwakke buurten).</p> <p>Bewustzijns campagnes die nadruk leggen op gedragsverandering en attitudevorming (bijvoorbeeld: leren andere keuzes maken).</p>
<p>Bevorderen van een gezonde leefstijl en vergroting van de weerbaarheid van specifieke groepen.</p>	
<p>Realiseren van wet- en regelgeving ter ondersteuning dan wel regulering van primaire preventie en curatieve zorg.</p>	
<p>Realiseren van wet- en regelgeving ten aanzien van individuen en groepen /minderjarigen voor in- en uitreizen in verband met activiteiten.</p> <p>Deze wet en regelgeving betreft o.a.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Versneld uitvoeren van de wettelijke bepaling tot aanwijzen van het behandelcentrum en vaststellen van regels voor de behandeling in dat centrum. Tegelijkertijd de opvangcapaciteit van de zorgcentra in overeenstemming brengen met verwachte toename. - Integraal beleid voor drugs (gebruik) op de werkplek. - Standaardisering en transparantie binnen de curatieve zorg. - Mediaregelgeving; regulering van alcohol en tabaksreclames. 	

- Wet op verkoop genotsmiddelen en regelgeving op het gebied van verkoop rondom sportcentra en evenementen.
- Richtlijnen voor verzameling, analyse en verspreiding van kwantitatieve en kwalitatieve informatie over drugs en drugsgebruik, teneinde preventie inspanningen steeds in lijn te brengen met de actuele situatie.
- Vergoeding van de behandeling van drugsmisbruikers door de particuliere zorgverzekeraars.
- Regulering en verificatie ter bescherming (financiering, doel en plaats van verblijf, antecedentenonderzoek begeleiders) van minderjarigen bij individuele- en groepsreizen, - activiteiten bij nationale en internationale activiteiten.

2.3 DOELGROEPEN EN SUBSTRATEGIEËN PREVENTIEBELEID

De doelgroep voor integraal preventiebeleid, als geheel in deze samenleving komt direct of indirect in aanraking met het ruime aanbod aan legale en illegale drugs. Het segmenteren binnen deze grote en zeer diverse doelgroep is noodzakelijk om de preventieactiviteiten zo goed mogelijk aan te sluiten op de specifieke kenmerken en omstandigheden van iedere subgroep. Voor gerichte preventieactiviteiten wordt doorgaans de volgende indeling gehanteerd:

JONGEREN/ADOLESCENTEN

De groep jongeren betreft volgens de definitie van de WHO - PAHO personen tussen de 10 tot 24 jaar en adolescenten 10 tot 19 jaar. Zij zijn verder onder te verdelen in schoolgaande jeugd, vroege schoolverlaters en werkloze jongeren. De schoolgaande jeugd is bereikbaar via het formeel onderwijs. Door middel van lesprogramma's, voorlichting, toegang tot actuele informatie (bibliotheek en/of mediatheek) en het inzetten van leeftijdsgenoten als rolmodellen kan continu worden bijgedragen aan het vergroten van kennis, verandering van attitude en het bevorderen van verantwoord gedrag. Voor een gerichte benadering is het ontwikkelen van specifieke programma's aan de hand van onderzoeksresultaten, dringend vereist.

ARBEIDSMARKT

Drugsgebruik heeft een negatieve invloed op de arbeidsproductiviteit en verstoort de normale arbeidsverhoudingen. Binnen onze arbeidsmarkt hebben enkele grotere particuliere en staatsbedrijven al enige jaren een gericht anti-drugsbeleid. Onderdelen van dit beleid zijn o.a. creëren van bewustzijn, het aanbieden van testen en begeleiden van medewerkers en ontwikkeling en de aanname van een anti-drugsbeleid.

De aanpak van drugs op de werkvloer vraagt echter meer aandacht dan de huidige, niet structurele, inspanningen van individuele werkplekken. Het is daarom nodig om via het ministerie van deze sector, het bedrijfsleven en de vakverenigingen te komen tot een nationaal preventiebeleid voor de werkvloer.

FAMILIES EN GEZINNEN

Tot nu toe is er in Suriname geen overheids- of ngo's-Instantie die als kerntaak heeft de begeleiding en ondersteuning van gezinnen. Kerken en sociale instellingen binnen en buiten de overheid vangen ad hoc gezinnen in crisis, of delen daarvan, op. Een structurele ondersteuning en begeleiding voor het gezin als instituut van eerste opvoedingsomgeving bestaat vooralsnog niet. In het licht van een fundamentele aanpak van de drugspreventie zal vanuit de overheid aan die begeleidingstaak naar het gezin formeel invulling gegeven moeten worden.

2.4 RISICO EN BESCHERMENDE FACTOREN

Risico is de mate van bedreiging en de mate van kwetsbaarheid van een groep. Kwetsbaarheden kunnen bestaan uit slechte educatie, gebrek aan toegang tot informatie, laag sociaaleconomisch niveau etc. Kwetsbaarheid kan voorkomen in specifieke sectoren zoals volksgezondheid of transport, educatie, cultuur etc.

Uit het training- en certificeringsprogramma voor Preventie, Behandeling en Rehabilitatie van drugs en geweld (*Program for Prevention, Treatment and Rehabilitation of Drug Abuse and Violence* PROCCER) is het volgende aangegeven met betrekking tot de risico en beschermende factoren.

BESCHERMENDE FACTOREN

Beschermende factoren zijn persoonlijke of in de omgeving aanwezige hulpbronnen waarmee of waaronder de invloed van risico factoren kan worden terug gedrongen. In de meest ruime zin is de doelgroep voor integraal preventiebeleid de samenleving als geheel.

Deze samenleving komt direct of indirect in aanraking met het ruime aanbod aan legale en illegale drugs. Het segmenteren binnen deze grote en zeer diverse doelgroep is noodzakelijk om de preventie activiteiten zo goed mogelijk aan te sluiten op de specifieke kenmerken en omstandigheden van iedere subgroep.

Preventie activiteiten zullen in de komende periode gericht worden op kwetsbare groepen o.a. jongeren en adolescenten.

Structurele ondersteuning en begeleiding voor het gezin als eerste opvoedingsomgeving bestaat vooralsnog niet. Voor een fundamentele aanpak van de drugspreventie zal vanuit de overheid aan die begeleidingstaak naar het gezin formeel invulling gegeven moeten worden door gezinscoaches aan te stellen die in een vroeg stadium ondersteuning kunnen bieden.

RISICO EN KWETSBARE GROEPEN (MARPS - *Most At Risk Populations*)

Nationaal wordt ook “*The Technical Working Group (TWG) on Preventing Crime by Focusing on Vulnerable Youth and At Risk Populations*” onderschreven. TWG adviseert het ontwikkelen van ‘*cross-cutting*’, alles omvattende en regionale benaderingswijzen met betrekking tot misdaad preventie, met een speciale aandacht op risicovolle jongeren.

De Verenigde Staten en het Caribisch Gebied hebben misdaad preventie aangegeven als een belangrijk element van de *Caribbean Basin Security Initiative* (CBSI). Betreffende het nationaal preventiebeleid zullen ook de onder de TWG voorgestelde programma’s moeten worden meegenomen, met name:

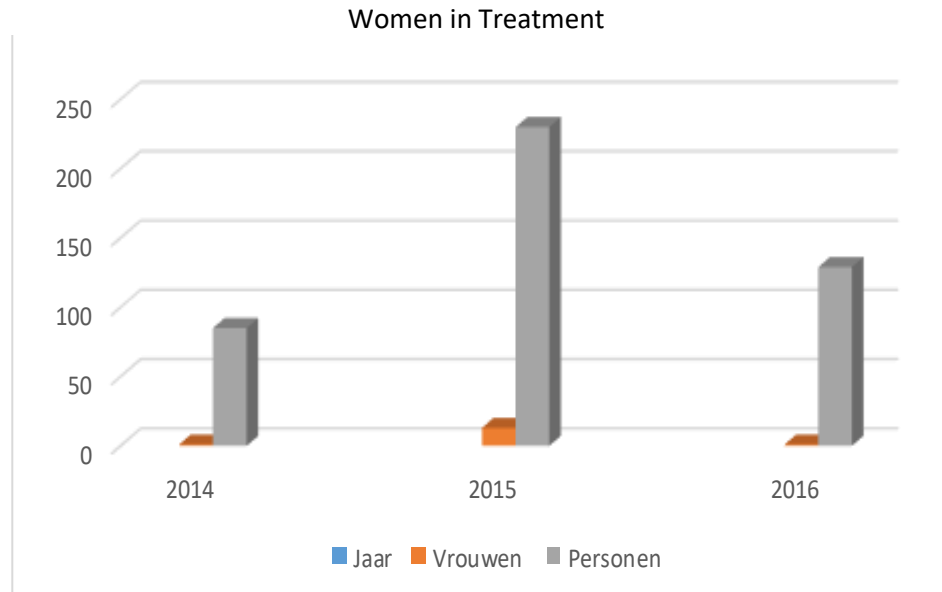
- Formele en informele onderwijsinitiatieven, sport en culturele programma’s voor de jeugd.
- Effectieve trainingsmogelijkheden en werkgelegenheid.
- Burger participatie voor volksoontwikkeling en veiligheid .
- Justitiële hervormingen Jeugdbeleid voor het vergroten van alternatieven voor opsluiting.
- Programma’s voor vermindering van de behoefte of de vraag naar drugs.

Naast de jongeren die via het onderwijs niet bereikbaar zijn, worden vrouwen en kinderen, sekswerkers en gedetineerden ook als risico of kwetsbare groepen beschouwd die binnen het drugspreventiebeleid speciale aandacht verdienen.

De problematiek van deze groepen zal in beeld worden gebracht, zodat beleid kan worden ontwikkeld om deze groepen te re-integreren in de samenleving.

Het is van eminent belang dat er een landelijk onderzoek verricht wordt onder deze doelgroep, om de problematiek in beeld te brengen. Voor de doelgroep sekswerkers is reeds gestart met laagdrempelige hulpverlening voor degene met een afhankelijkheidsprobleem.

Tabel 7 Women in Treatment (Presentatie D.Veira, 2018)

TREATMENT AND CARE

Drugsafhankelijkheid is niet slechts een biologisch en psychologisch probleem. Het is tevens een sociaal en maatschappelijk probleem. Ook is het evident dat men drugsafhankelijkheid meer recent kwalificeert als een chronische ziekte en dat deze ook kan leiden tot andere chronische aandoeningen. Bij de oplossing van dit probleem dient daarom een bio-psychosociale benadering te worden toegepast, waarbij het betreffende individu, de familie en de maatschappelijke omgeving worden betrokken bij de behandeling.

Behandeling en Zorg van drugsafhankelijken verdienen deskundigheid en professionaliteit. Er dient hierbij sprake te zijn van toepassing van beproefde methodes die aantoonbaar effect hebben. Zowel bij de drugsbestrijding als de aanpak van behandeling en zorg dient er nationaal en internationaal samen gewerkt te worden. Het uitwisselen van kennis en deskundigheid over toepassingen in de praktijk en effectieve oplossingen, dient bij de vorming van coalities hoofduitgangspunt te vormen.

Rond de problematiek van vrouwen en drugs, kinderen, drugsafhankelijke gevangenen, adolescenten, gender en mensenrechten zullen onderzoeken verricht worden. De resultaten zullen leiden tot aanscherping en aanpassing van het beleid met betrekking tot verslavingszorg.

Gestructureerde samenwerking, waarbij er sprake is van complementaire dienstverlening is een noodzaak. De deskundigheid van het PCS op biologisch en psychologisch gebied en de NGO's met hun ervaring op het gebied van re-integratie van drugsafhankelijken is hier van groot belang. Waar er sprake dient te zijn van faciliteren van deze organisaties

om te geraken tot kwalitatief goede dienstverlening, zal de NAR mede een effectieve rol vervullen.

TREATMENT AND CARE PCS

Het PCS gaat uit van het bio-psycho-sociale model van verslaving. Verslavingsziekte is een complex en progressief psychiatrisch syndroom, leidend tot verlies van autonomie op het gebied van emotie, denken en handelen. Afhankelijk van de gebruikte middelen vindt er tevens een voortschrijdende aantasting van de algemene gezondheidstoestand plaats.

Het PCS streeft ernaar toe de komende vijf jaar cliënten zoveel mogelijk ambulante te behandelen. Daarnaast zal zij streven naar kortdurende opnames.

Versterking van de samenwerking tussen het PCS en de NGO's (z.a. behandelcentra met religieuze achtergrond e.a.) op het terrein van de medisch psychiatrische screening, de ketenzorg en deskundigheidsbevordering, zal betere resultaten tot gevolg hebben. Cliënten die door het PCS zijn behandeld in de acute fase, kunnen hierdoor gemakkelijker voor vervolg of verdere behandeling en begeleiding doorstromen naar de NGO's en andersom.

Het PCS zal de komende jaren bij uitstek het centrum zijn voor de behandeling en begeleiding van drugsafhankelijken die een eenvoudig strafbaar feit hebben gepleegd en een behandelings- en begeleidingstraject moeten doorlopen via het Drugsbehandelingsgerecht, in plaats van een vrijheidsbenemende straf (*Drug Treatment Court - DTC*).

TREATMENT AND CARE NGO'S

NGO's (*Faith based* klinieken) vormen een onmisbare schakel in de strijd tegen drugsgebruik. In de loop der jaren is hun aandeel steeds belangrijker en groter geworden. De meeste NGO's in behandeling en zorg werken vanuit een religieuze overtuiging.

Hun activiteiten strekken zich uit van voorlichting en preventie tot opvang, behandeling, nazorg en re-integratie. De komende jaren zal er worden gewerkt aan verdere professionalisering en institutionele versterking van alle betrokken niet-gouvernementele organisaties.

DRUG TREATMENT COURT

De wet aangaande het Drug Treatment Court (Drugs Behandelings Gerecht) is reeds in werking getreden. Deze wet biedt drugsafhankelijke verdachten of veroordeelden de mogelijkheid zich te laten opnemen in een behandelcentrum. Drugsafhankelijken die zich schuldig hebben gemaakt aan strafbare feiten zullen voor een speciale rechtbank verschijnen, waarbij aan hen de mogelijkheid wordt geboden te kiezen tussen straf of behandeling.

Deze wet zal echter pas geïmplementeerd kunnen worden bij het uitvoeren van de uitvoeringsbesluiten door de minister van Justitie en Politie. De uitvoeringsbesluiten betreffen het aanwijzen van het behandelcentrum en het vaststellen van regels ten aanzien van de uitvoerlegging van de behandeling in het behandelcentrum. Het DTC zal leiden tot vermindering van de overvolle cellen, waardoor de leefbaarheid en naleving van mensenrechten verbetert.

INTERVENTIES VANUIT HET BEDRIJFSLEVEN (VSB)

Het bedrijfsleven is een actieve partner als het gaat om het drugsbeleid. Het bedrijfsleven geeft de volgende actiepunten aan:

- Het creëren van een wettelijke basis voor drugstesten op de werkvloer in het kader van de implementatie van Alcohol- en Drugsbeleid In een beperkt aantal sectoren mag alleen door opsporingsambtenaren een drugstest worden uitgevoerd op grond van de Scheepvaartswet, Wet Luchtvaart en de Rijkwet.
- Voortzetten van gezondheidsprojecten in bedrijven op het gebied van HIV & AIDS and Non- Communicable Diseases, nu volgens het programma Health in All Policies (HiAP).
- Gerichtte preventie campagnes en vroege interventies om arbeiders met alcohol-, drugs of gokproblemen te signaleren en hulp te bieden, waardoor vele problemen op de werkvloer, waaronder hoge ziektekosten en productievermindering ten gevolge van arbeidsverzuim worden voorkomen.
- Ontwikkelen van bepalingen in collectieve overeenkomsten op basis waarvan corrigerende maatregelen getroffen kunnen worden bij geconstateerd drugsgebruik op de werkplek.
- Evaluatie en bespreking van Import van drugsprecursoren door bedrijven voor vervaardigen van diverse producten.
- *Safety and Health in Ports* (havens) om te geraken tot een code of practice
- Het aanpakken van gokspelen e.d. in winkelzaken, waarbij jeugdigen blijven hangen.

2.5 DRUGSBESTRIJDING EN RECHTSHANDHAVING

Het Ministerie van Justitie en Politie en het Directoraat Nationale Veiligheid (DNV) hebben als taak de interne veiligheid van de Staat en de handhaving van de openbare orde en

rust, het voorkomen van inbreuken daarop en de bescherming van personen en goederen. Ter uitvoering van deze taak zal een integraal en structureel veiligheidsbeleid worden gevoerd op het totale grondgebied van Suriname.

De internationale samenwerking ter versterking van de internationale rechtshandhaving zal moeten worden geïntensiveerd.

De verschillende individuele diensten, programma's en systemen op het gebied van bestrijding van de drugshandel en rechtshandhaving zijn:

1. De immigratiedienst m.n. het Border Managementsysteem;
2. De *Port Controle Unit*;
3. Het *Safe City Program*;
4. *Cyber Security*;
5. Het BID Team;
6. De Narcotica Brigade;
7. Het FOT en het MOT
8. Verscheidene inlichtingendiensten.

Deze diensten, programma's en systemen behoeven verdere capaciteitsontwikkeling en coördinatie.

De activiteiten in de komende periode zullen gericht zijn op het verder ontwikkelen van technieken bij de opsporingsdiensten en het Openbaar Ministerie ten behoeve van een verbeterde professionele aanpak van de drugscriminaliteit.

Aanpak:

- Middels campagnes en informatieverstrekking zal het landelijke bewustzijn gecreëerd c.q. vergroot worden voor het belang van opsporing en berechting van drugsdelicten.
- De medewerking van de gemeenschap met betrekking tot de opsporing van illegale substanties en de arrestatie van drugshandelaren is van cruciaal belang.
- Voorts het structureren van de mogelijkheid om anonieme meldingen te kunnen doen, waardoor burgers veilig informatie kunnen doorspelen aan de politie.
- Vanuit de overheid dient verder gewerkt te worden aan de decriminalisering (van de drugsgebruiker ("de slachtoffer-theorie").
- Anderzijds zal de drugsmokkelaar en de drugshandelaar, zwaarder gestraft moeten worden ("de dader-theorie").

De wetgeving is aangepast aan de vereisten van de internationale verdragen waar Suriname partij bij is.

Hierbij moet niet alleen gedacht worden aan wetgeving die rechtstreeks te maken heeft met drugs, maar ook de daaraan gerelateerde criminaliteit, o.a.

- *UN Convention against Transnational Organized Crime* en het *Protocol against the Smuggling of Migrants by Land, Sea and Air*, het *Protocol to Prevent, Suppress and Punish Trafficking in Persons, (Especially Women and the Children)*.

2.6 WETGEVING

Met het in werking treden van wetten en hun uitvoeringsregelingen betreffende drugsbestrijding zullen er ook protocollen en procedures in werking moeten worden gesteld die de uitvoerbaarheid vergroten. Bijstand van nationale en internationale partners zal hierbij zeker gewenst zijn.

Prioriteiten zijn:
Behandeling en goedkeuring van de wetgeving betreffende Bijzondere Opsporingsbevoegdheden.
Opzetten van een effectief monitoringsysteem, met als doel effectieve toezicht op de naleving van wettelijke bepalingen betreffende precursoren en mengsels.

De door de *Caribbean Financial Action Task Force* (CFATF) gedane aanbevelingen zoals vervat in het landenrapport over Suriname van 2017 en die gericht zijn op onder meer de versterking van het regime ter bestrijding van ‘*money laundering*’ en de financiering van terrorisme blijven bijzondere aandacht krijgen.

2.7 INTERNATIONALE SAMENWERKING

Internationale samenwerking is de sleutel tot vergroting van het succes bij de inspanningen om het aanbod en het gebruik van drugs te bestrijden. In dit licht bezien is een nauwere samenwerking met regionale en internationale organisaties van eminent belang voor Suriname. Bij een intensieve internationale samenwerking zullen de volgende uitgangspunten in acht moeten worden genomen;

1.	Het identificeren en elimineren van nieuwe trends in transportroutes van drugs, geld en koeriers.
2.	Opsporen en onderscheppen van drugs en illegaal verkregen vermogen.
3.	Identificeren en ontmantelen van internationale criminele organisaties.
4.	Vormgeven aan het verduurzamen van onderzoek en dataverwerking ten behoeve van beleid.
5.	Het aanleren van “evidence based practices” ten behoeve van preventie.

--	--

Op mondiaal niveau is de juridische basis vastgelegd in een drietal verdragen van de Verenigde Naties, te weten het:

- Enkelvoudig Verdrag betreffende verdovende middelen van 1961, zoals gewijzigd bij protocol 1972.
- Verdrag op het gebied van Psychotrope Stoffen van 1971.
- Verdrag van de Verenigde Naties betreffende de sluikhandel in verdovende middelen en psychotrope stoffen 1988.

Naast deze instrumenten heeft Suriname in de afgelopen periode een aantal aanvullende bilaterale en multilaterale verdragen en MOU's getekend. Ook verschillende strategische instanties zoals de NAR, het PCS en de NGO's, hebben binnen de preventiesfeer samenwerkingsovereenkomsten getekend voor een effectievere en duurzaam op resultaatgerichte preventie, waarbij wetenschap een belangrijke basis vormt.

Voorts zal voor wat betreft drugsbestrijding de samenwerking met de drugsproducerende landen in de regio (onder andere Colombia, Peru, Bolivia), de buurlanden (Guyana, Frans-Guyana en Brazilië) en de consumerende en producerende landen in Europa geïntensifieerd worden. Niet uit het oog mag worden verloren de samenwerking tussen CARICOM/ COPOLAD en de VSA.

Actieve participatie van Suriname in regionale en internationale organisaties zoals OAS -CICAD, IDEC, CFATF, CARTAC, EU – LAC, zal de mogelijkheden voor kennis- en informatie-uitwisseling vergroten en een betere netwerkpositie creëren.

HOOFDSTUK 3 UITVOERING VAN HET NATIONAAL ANTI – DRUGSBELEID

Suriname heeft in de uitvoering van haar nationaal beleid onder meer de *Hemispheric Strategy on Drugs* & de bijbehorende *Action Plan* van OAS – CICAD, UNODC en de WHO geïncorporeerd.

Als lid van de CICAD laten wij ons leiden door de principes en richtlijnen opgenomen in dit plan, zonder daarbij de feitelijke nationale problematiek uit het oog te verliezen. Bij de uitvoering zal er voldoende aandacht worden besteed aan de *Demand-* en de *Supplycomponent*.

3.1 BELEIDSUITGANGSPUNTEN

Om het drugsbeleid van Suriname succesvol uit te voeren worden de volgende beleidsuitgangspunten gehanteerd:

- a. Het drugsbeleid zal het karakter van nationaal beleid hebben en zal een integraal onderdeel vormen van het totale ontwikkelingsbeleid van Suriname op korte en (middel) lange termijn.
- b. De Regering zal binnen haar mogelijkheden vaardigheid/kennis/ ervaring, materiaal, materieel en financiële middelen vrijmaken om het drugsbeleid te kunnen uitvoeren.
- c. Bij de uitvoering van het drugsbeleid zal het nationaal gezag over het gehele Surinaamse territorium gelden door o.a. het inschakelen van alle landelijke overheidsonderdelen uitgerust met wettelijke bevoegdheden.
- d. Binnen de samenleving zal een breed draagvlak worden gecreëerd voor de effectieve uitvoering van het drugsbeleid.
- e. Bestrijding van corruptie in relatie tot drugscriminaliteit.
- f. De *Hemispheric Drug Strategy & Action Plan* van de OAS – CICAD zullen mede de basis vormen voor de uitvoering van het nationaal beleid.
- g. Suriname zal zich ontvankelijk stellen voor bijstand van nationale en internationale donoren bij de uitvoering van het drugsbeleid.

3.1 UITVOERINGSSTRATEGIE

De uitvoering van de deelcomponenten van het NDMP zal zoveel als mogelijk in projectvorm geschieden door de betrokken uitvoerende instanties, waarbij de projectformulering gebaseerd zal zijn op de actuele probleembeschrijving, de omschrijving van de doelstelling, het plan van aanpak, een activiteitenplan, de tijdsplanning en de inspanningen van de instanties die belast zullen worden met de uitvoering van het plan.

Het activiteitenplan van dit NDMP zal in dit kader dus verder door de NAR worden aangepast en gedetailleerd.

Door centrale coördinatie van de NAR kan deze een faciliterende rol vervullen bij de projecten die in dit kader worden uitgevoerd. Deze dienen te voldoen aan de volgende richtlijnen:

- a. Projecten mogen elkaar niet overlappen.
- b. Projecten moeten uitgaan van *evidence based* interventies.
- c. Elk project moet afzonderlijk begroot worden.
- d. Per project moeten er parameters en criteria aangegeven worden om de projectactiviteiten te monitoren en te evalueren en de effecten en de projectresultaten te meten.
- e. Alle projecten worden gemonitord door de NAR in samenwerking met de projectgroep c.q. de werkgroep die belast is met de uitvoering van het betreffende project.
- f. Alle projecten moeten in samenhang met en in relatie tot elkaar uitgevoerd worden om zodoende efficiëntie en effectiviteit te verhogen en energieverliezen tot een minimum te beperken.

Bij de uitvoering van dit NDMP, maar ook bij gerelateerde onderzoeken zal de Anton de Kom universiteit van Suriname (ADEK) een belangrijke rol vervullen. Het vaststellen van het effect en de resultaten van de uitvoering van het NDMP zullen tussentijds, en aan het eind van elk jaar geschieden.

3.2 ACTIEPLAN VOOR DE UITVOERING

Betreffende de uitvoering van het beleid zoals vastgelegd in dit NDMP, zullen de volgende fasen, met de relevante acties, doorlopen dienen te worden:

FASEN	ACTIES
Formalisering van het NDMP	Na formalisering van het NDMP door de Regering, zal dit worden verspreid onder alle relevante nationale stakeholders. Ook zullen er een aantal presentaties voor relevante groepen worden verzorgd.
Organisatie van de implementatie	De NAR zal relevante stakeholders faciliteren om gedetailleerde jaarplannen te ontwikkelen, waarin activiteiten, tijdschema's en budgetten voor de implementatie van de verschillende onderdelen van het NDMP zijn uitgewerkt.
	Werkgroepen zullen worden belast met de uitvoering en monitoring van de activiteiten binnen de interventiegebieden. De werkgroepen bestaan uit deskundigen van de overheid, NGO's en particuliere instellingen die opereren binnen een beleidsgebied.

PLAN VAN AANPAK	UITVOERING VAN ACTIVITEITEN	FINANCIERING
<p>Jaarlijks zal de implementatie van het NDMP worden geëvalueerd, zodat er indien nodig bijgestuurd kan worden.</p> <p>Belangrijk bij de evaluatie is de vraag of alle betrokken partijen zich hebben gehouden aan de gemaakte afspraken en voldoende invulling hebben gegeven, aan de gestelde prioriteiten binnen hun respectieve werkgebieden.</p>	<p>De geplande activiteiten zullen op basis van prioriteitsstelling en in logische samenhang met elkaar worden uitgevoerd door betreffende instituten.</p> <p>Bij de uitvoering van de projecten dienen alle relevante stakeholders betrokken te worden.</p>	<p>De overheid zal zowel voor de coördinatie, evaluatie en monitoring, als voor de specifieke projecten, middelen vrijmaken om het vastgestelde beleid te kunnen financieren en implementeren.</p>
	<p>Aanbevelingen van internationale organisaties op basis van multilaterale evaluatie van het internationaal drugsbeleid zullen, indien nationaal relevant noodzakelijk en uitvoerbaar, worden geïmplementeerd.</p>	<p>Ook potentiële donoren zullen worden benaderd voor het financieren en ondersteunen van projecten in het kader van het nationaal drugsbeleid van Suriname.</p>

3.3 BUDGET

Op basis van ingediende jaarplannen en evaluatie/ jaarverslagen zal de begroting worden samengesteld. Het totale budget benodigd voor de uitvoering van het NDMP is een ruwe schatting van de verschillende budgetten behorende bij de gebieden van interventies voor de periode 2019 - 2023.

Zoveel als mogelijk zullen de financiële middelen uit eigen nationale inspanningen, vanuit de DNV, worden verkregen.

Daarnaast zullen mogelijkheden voor internationale steun worden benut om voldoende middelen te verzamelen om de doelstellingen van het NDMP te realiseren.

De beschikbare middelen zullen lopen via de uitvoerende instanties verantwoordelijk voor het desbetreffend geheel of sub – interventiegebied.

INTERVENTIEGEBIED	Bedrag (SRD X 1000)	Bedrag (USD X 1000)
Onderzoek		
Nationale coördinatie en monitoring van de implementatie van het Nationaal Drug Master Plan	2,450	350
Ontwikkelen en implementeren van relevante wetgeving op het gebied van drugsbestrijding en drugsgerelateerde criminaliteit	350	50
Bestrijding van de aan- en doorvoer van drugs en Rechtshandhaving	17,500	2,500
Vermindering van de vraag naar drugs en versterking van de verslavingszorg (primair en secundair)	7,000	1,000
Vermindering van de vraag naar drugs en versterking van de verslavingszorg (tertiair)	14,000	2,000
Speciale voorzieningen voor verslaafde daklozen en Sekswerkers	700	100
Verband tussen drugsgebruik en HIV/AIDS	49	7
Regionale, continentale en internationale samenwerking bij de drugsbestrijding	700	100
Totaal	42,749	6,107

BIJLAGE INTERVENTIE GEBIEDEN

Interventiegebied 1 Nationale Coördinatie, Monitoring en Evaluatie

Doelstelling: Het treffen van organisatorische en infrastructurele maatregelen ter versterking van instituten belast met de aanpak van de drugsproblematiek en het effectief coördineren van de uitvoering van het Nationaal Drugs Master Plan.

Doelstelling	Activiteiten	Verwachte resultaten	Verantwoordelijke instanties	Verificatie bronnen
De efficiënte coördinatie van de integrale implementatie van het NDMP rekening houdende met de nationale en internationale wetten tav mensenrechten en gedragen door politieke en maatschappelijke organisaties.	1] Aanbieden door het Directoraat Nationale Veiligheid van het Kabinet van de President aan de President.	Financiering van de uitvoering van het NDMP gerealiseerd vanaf 2018.	NAR Kabinet van de President, Directoraat Nationale Veiligheid	NAR-rapporten DDR en DSR- verslagen van netwerkbijeenkomsten. MEM en Internationale rapporten.
	2] Het verheffen van het NDMP tot nationaal beleidsdocument door de Raad van Ministers.	Alle instituten i.h.k.v de uitvoering van het NDMP versterkt in hun capaciteit per 2022	RVM MinOWC Min Juspol Min VG Ministerie van Sport en Jeugdzaken	Trainingsverslag en van PVZ. Rapporten van betrokken ministeries.
	3] Ontwikkelen van jaarplannen voor de implementatie van het NDMP.	Plannen, projecten en programma's i.h.k.v. het NDMP (aanbod en vraag) geformuleerd en	Min van ATM ADEK UvS Media Jongeren- en buurt- organisaties Het Jeugdparlement Ressort- en districtsraden	
	4] Benaderen van potentiële donoren voor de implementatie van het Plan.			

	5. Kwartaalgewijze monitoring van de implementatie van het NDMP.	succesvol uitgevoerd per 2022	- Werknemers en werkgeversorganisaties. PCS (PVZ/Polikliniek verslavingszorg NGO's en GO's van het DDR Netwerk	
	Versterking en uitbreiding van het Uitvoerend Bureau van de NAR (UBN).	NAR (incl. Het UBN versterkt vanaf 2018		
	Ondersteunen en versterken van functionerende DDR en DSR netwerken.			
	Veiligstellen van financiële middelen voor de uitvoering van het NDMP.			
	Halfjaarlijkse samenstelling en rapportage van het SURENDU verslag.			

Interventie gebied 2

Controle Maatregelen/Wetgeving en Verdragen

Doelstelling: ontwikkeling, aanpassing en implementatie van relevante wet- en regelgeving inzake drugscontrole, inclusief de mobilisering en ondersteuning voor programma's en het opzetten en versterken van diensten om druggerelateerde activiteiten tegen te gaan.

Doelstelling	Activiteiten	Verwachte resultaten	Verantwoordelijke instanties	Verantwoordelijke functionarissen	Verificatie bronnen
I Effectievere controle, opsporing en inbeslagname van precursoren e.a.(verboden) chemicaliën.	Opzetten van een monitoringsysteem.	Betere controle op 'verdachte transacties' van chemicaliën.	Het Nationaal Monitorings en Adviesorgaan (NAM)	Het Nationaal Monitorings en Adviesorgaan (NAM)	NAR-rapporten
	Vaststellen van richtlijnen en procedures voor het verlenen van vergunningen.	Terugdringen en aanzienlijke vermindering van de illegale invoer van chemicaliën en precursoren.			NAM-rapporten/ verslagen
	Initiëren van een overlegstructuur ter bevordering v.d. samenwerking tussen bedrijven/industrieën en de controle en rechtshandavings-instituten.	Betere controle op 'verdachte transacties' van chemicaliën.	Het NAM Bedrijfsleven organisaties	Leden NAM Vertegenwoordigers van bedrijfsleven organisatie	Relevante gemoderniseerde wetten
	Trainen personeel van: 1.het Centraal Laboratoria	Gekwalificeerd personeel bij de controle en opsporingsdiensten en	Dir. Nat.Veiligheid NAR Openbaar KPS	Directeur DNV Procureur.Generaal Korpschef Hfd. Douane	Verslagen van Trainingen en Conferenties

	<p>2.de Anti Narcotica Brigade 3.de Douane 4.de Port Control Unit 5.de Dienst Economische Delicten van HI over de identificatie van “verdachte” transacties , distributies en het omgaan met gecontroleerde chemische substanties.</p> <p>Opnieuw aanwijzen van een nationale bevoegde autoriteit voor het PEN <i>Online (Pre-Export Notification) System</i></p>	<p>verbeterde aanpak en meer inbeslagnames bij de opsporing van verboden chemische stoffen.</p> <p>Vermindering van de invoer van chemicaliën voor de illegale productie van drugs.</p>	<p>Ministerie van Financiën Ministerie Handel en Industrie</p> <p>Directoraat Nationale Veiligheid</p>	<p>Hfd.Dienst Ec.Del. v. HI</p> <p>Directeur DNV</p>	<p>Verslag van de commissie ‘drugsprecursoren’</p>
--	--	---	---	--	--

Doelstelling	Activiteiten	Verwachte resultaten	Verantwoordelijke instanties	Verantwoordelijke functionaris	Verificatie bronnen
II Versterken van het controlesysteem tegen de uitdaging van synthetische drugs en de dreiging van amfetamine stimulerende middelen.	1. Versterken van het Centraal Laboratorium met technische hulpmiddelen.	Verbetering en verruiming v.d. mogelijkheden bij het analyseren en detecteren van verboden chemische stoffen	Min.v. Volksgezondheid	De Minister	NAR-rapporten Relevante gemoderniseerde wetten
	2. Trainingen ten behoeve van alle relevante actoren die betrokken zijn bij het controlesysteem.				
	3. Regelmatig evalueren en waar nodig aanpassen van de wetgeving op het gebied nieuwe soorten verdovende middelen, e.a. relevante wetten.	Bewustwording bij de samenleving over de gevaren.	Openbaar Ministerie NAR Ministerie van Volksgezondheid en Justitie en Politie	Procureur-Generaal en leden v.h. Openbaar Ministerie NAR Ministers	Verslagen van Trainingen en Conferenties
	4. Informatieverstrekking middels gemeenschaps- en mediacampagnes over de gevaren van het gebruik van (synthetische) drugs.				

Doelstelling	Activiteiten	Verwachte resultaten	Verantwoordelijke instanties	Verantwoordelijke functionarissen	Verificatie bronnen
<p>III</p> <p>Versterken van het institutioneel kader voor de bestrijding van witwassen door drugshandel</p>	<p>1.Regelmatig evalueren en waar nodig aanpassen van wetgeving, rechtshulpverdragen, protocollen en procedures.</p> <p>2.Continuering van trainingen voor opsporingsambtenaren, vervolgingsambtenaren en rechters e.a. relevante actoren.</p>	<p>Verruimde mogelijkheden voor de bestrijding van witwassen.</p> <p>Verbetering v.d. kwaliteit van onderzoeken en de resultaten daarvan.</p>	<p>Min.v. Just. en Pol.</p> <p>Min.van BuZa</p> <p>Openbaar Ministerie</p> <p>Min.v. Just en Pol.</p> <p>Openbaar Ministerie</p> <p>Hof van Justitie</p> <p>Korps Politie Suriname</p> <p>NAR</p>	<p>Ministers</p> <p>Procureur-Generaal en leden v.h. Openbaar Ministerie</p> <p>Minister</p> <p>Procureur-Generaal</p> <p>President Hof van Justitie</p> <p>Korpschef</p>	<p>NAR-rapporten</p> <p>Relevante gemoderniseerde wetten</p> <p>Verslagen van Trainingen en Conferenties</p>

Doelstelling	Activiteiten	Verwachte resultaten	Verantwoordelijke instanties	Verantwoordelijke functionarissen	Verificatie bronnen
IV Instellen van een instituut/dienst belast met de administratie en beheer van inbeslaggenomen verbeurde activa verkregen uit drugshandel, money-laundering en andere drugsgereateerde criminaliteit.	1.Aanpassen van wetgeving voor het instellen van een instituut cq dienst belast met het beheer van verbeurd verklaarde inbeslaggenomen bezittingen.	Betere controle op, en overzicht van verbeurdverklaarde bezittingen voor executie.	Min.v. Just en Pol. Min.v. Financiën Openbaar Ministerie De Nationale Assemblee	Ministers Procureur-Generaal Voorzitter DNA	NAR-rapporten
	2.Evalueren en waar nodig aanpassen van rechtshulpverdragen.	Goede internationale samenwerking voor executie van verbeurd verklaarde bezittingen in gevallen van grensoverschrijdende drugscriminaliteit.	Min.v. Just en Pol Min.v. BuZa Openbaar Ministerie	Ministers Procureur Generaal	Relevante wetten Verslagen van Trainingen en Conferenties

Doelstelling	Activiteiten	Verwachte resultaten	Verantwoordelijke instanties	Verantwoordelijke functionarissen	Verificatie bronnen
<p>V. Versterken van de diensten/systemen en mechanismen belast met informatieverzameling voor uitwisseling van inlichtingen ter detectie van routes en methoden die door criminele organisaties worden gebruikt voor de voor drugshandel.</p>	<p>1. Aanpassen, behandelen en goedkeuren van de concept wet Bijzondere Opsporings Bevoegdheden.</p> <p>2. Vaststellen van protocollen en procedures ter uitvoering van de wet BOB.</p> <p>3. Versterken van de inlichtingendiensten met technische hulpmiddelen.</p> <p>4. Verder verbeteren van de samenwerking tussen relevante internationale drugsbestrijdingsdiensten en rechtshandhaving instituten.</p>	<p>Ruimere mogelijkheden voor opsporing en vervolging bij de aanpak van grootschalige drugscriminaliteit</p> <p>Aanzienlijke vermindering van de doorvoer en handel in drugs.</p>	<p>De Nationale Assemblee</p> <p>Kabinet v.d. President</p> <p>Openbaar Ministerie</p> <p>Min.v. Just. en Pol. Dir.Nat. Veiligheid</p> <p>Minister v. Justitie en Politie Openbaar Ministerie Korps Politie Suriname</p>	<p>Voorzitter DNA</p> <p>President</p> <p>Procureur-Generaal</p> <p>De Minister Directeur DNV</p> <p>De Minister De Procureur-Generaal De Korpschef</p>	<p>NAR-rapporten</p> <p>Relevante gemoderniseerde wetten</p> <p>Verslagen van Trainingen en Conferenties</p>

Interventie gebied 3

Drugbestrijding en Rechtshandhaving

Het treffen van maatregelen om het aanbod van drugs in Suriname, de doorvoer van drugs via Suriname zichtbaar te doen afnemen, inclusief de verbetering van wetstoepassing in dit verband

Doelstelling	Activiteiten	Verwachte resultaten	Verantwoordelijke instanties	Verantwoordelijke functionarissen	Verificatie bronnen
Ontwikkelen, implementeren en versterken van evenwichtige programma's gericht op onze territoriale ligging voor de aanpak van de drugsproblematiek.	<p>1.Versterken en waar nodig ontwikkelen en aanpassen van programma's gericht op lucht-, land-, rivier- en zeecontrole.</p> <p>2.Continuering v.h. overleg met de autoriteiten van de</p>	Aanzienlijke vermindering van de handel in drugs.	<p>Min.Defensie Directoraat Nat.Veiligheid</p> <p>Min.v. Binnenl.Zaken</p> <p>Min.v. O.W.T. & C.</p> <p>MinOWC</p> <p>Min.v. Just. & Pol.</p> <p>Min.Buitenl. Zaken</p>	<p>Directeur nationale veiligheid landmacht, kustwacht, luchtmacht</p> <p>Hfd. Luchtvaart dienst</p> <p>Korpschef</p> <p>Hfd. Afdeling Grens- en</p>	<p>NAR- Rapporten</p> <p>Drugs Supply Reduction rapportage's</p> <p>Trainings- en Conferentie-verslagen</p> <p>Politie-statistieken over hoeveelheden inbeslaggenomen drugs.</p>

	<p>aangrenzende landen.</p> <p>3. Trainingen in het opsporen, onderzoeken en ontmantelen van laboratoria of faciliteiten bestemd voor de illegale productie van drugs en ontwikkelen en implementeren van protocollen voor uitvoering.</p> <p>4. Behandeling en goedkeuring van de concept Wet Bijzondere Opsporing</p>	<p>Efficiëntere aanpak van drugs en druggerelateerde criminaliteit.</p> <p>Wet BOB goedgekeurd en afgekondigd.</p> <p>Verruiming opsporing en</p>	<p>Min. v. Defensie</p> <p>Min.v. Just. en Pol.</p> <p>Min.v. Just. en Pol.</p> <p>Openbaar Ministerie</p> <p>KPS</p> <p>Min.v. Just en Pol.</p> <p>De Nationale Assemblee</p>	<p>Buurlanden BuZa</p> <p>Nationale Veiligheid</p> <p>Procureur-Generaal</p> <p>Minister</p> <p>Procureur-Generaal</p> <p>Korpschef</p> <p>Minister</p> <p>Voorzitter DNA</p>	
--	---	---	--	---	--

	Bevoegdheden (wet BOB).	vervolgsmogelijkheden.			
--	-------------------------	------------------------	--	--	--

Interventie gebied 4:

Vermindering van de vraag naar drugs en versterking van de sector behandeling en zorg

Het treffen van maatregelen om de vraag naar drugs effectief te doen afnemen, waarbij drugspreventie een belangrijke plaats inneemt.

Doelstelling	Activiteiten	Verwachte resultaten	Verantwoordelijke instanties	Verificatie bronnen
Primaire preventie: - educatie, - awareness vergroten - weerbaarheid vergroting	1] mobiliseren van de publieke en private media, vakorganisaties, religieuze organisaties, Ngo's, CSO's bij de awareness campagnes 2] ondersteuning MinOWC bij ontwikkeling van curriculum over psychoactieve middelen, misbruik en de gevolgen 3] drugsvoorlichting aan de buitenschoolse jeugd	Aanzienlijke reductie van het gebruik van drugs en alcohol. (Prevalentie meting op de scholen, bij risicogroepen, bevolking)	- NAR - PCS (PVZ/Polikliniek verslavingszorg) - CENASU (MinOWC) - stg. Rumas - Stg. Liefdevolle Handen - Stg. Wini Makandra	NAR-rapporten DDR en DSR-verslagen van netwerkbijeenkomsten Trainingsverslagen van PVZ, Liefdevolle Handen, RUMAS en Stibula Rapporten van MINOV en de Basic Life Skills Commissie

	<p>en risicogroepen, vrouwen en drugs, problematiek van kinderen met verslaafde ouders, gender en mensenrechten binnen de verslavingszorg.</p> <p>4] nationale discussies aangaande de legalisatie van cannabis.</p> <p>5] implementatie en evaluatie van alcohol en drugsbeleid bij werkenden, i.s.m. de overheid, Min VG, Min Juspol en werkgevers- en werknemersorganisaties.</p> <p>6] Uitvoeren van onderzoek betreffende <i>demand – reduction –</i> incidentie en prevalentie van (synthetische) drugs en alcohol.</p> <p>7. Onderzoek mbt vrouwen en drugs,</p>		<ul style="list-style-type: none"> - Stichting Buurtontwikkeling Latour (STIBULA - Basic Life Skills Commissie - MinOWC - Min Juspol - Min VG - Ministerie van Jeugd en Sport - ADEK UvS - Media - Jongeren- en buurt-organisaties - Het Jeugdparlement - Ressort- en districtsraden - Min van ATM - Werknemers en Werkgevers organisaties. 	
--	---	--	---	--

	problematiek van kinderen met verslaafde ouders, gender en mensenrechten binnen de verslavingszorg.		Advies- en monitoringsorgan " <i>Hemp Body</i> "	
--	---	--	--	--

Doelstelling	Activiteiten	Verwachte resultaten	Verantwoordelijke instanties	Verificatie bronnen
<p>Secundaire preventie: Vroege signalering en sociale interventies</p> <p>Voorlichting en training van: - leerkrachten, - verpleegkundig personeel, - politie, - winkeliers, enz.</p>	<p>1] Het trainen van de politie, nationaal leger, brandweer, KPA, verpleegkundigen, winkeliers, /bartenders (horecasector) in het signaleren van gebruikers/ probleemgebruikers en de eerste interventie (train the trainers model).</p> <p>2] Het trainen van leerkrachten of andere onderwijsgeevenden bij de vroege signalering, de eerste</p>	<p>Reductie van het gebruik van drugs en alcohol</p> <p>- Toename gebruik van zelfhulpprogramma's - Toename aanmeldingen voor ambulante hulp - afname gebruik van middelen op scholen</p>	<p>- NAR - Media - PVZ- PCS - stg. Rumas - Stg. Liefdevolle Handen - Stg. Wini Makandra - Juspol - MinOWC - CENASU - Min Volksgezondheid - COVAB</p>	<p>NAR-rapporten, ^{SEP}DDR en DSR-verslagen van netwerkbijeenkomsten Trainingsverslagen van PVZ en rapporten Basic Life Skills Commissie SURENDU data</p>

	<p>interventies en doorverwijzing bij aanwijzingen voor drugs- en alcoholproblemen, huiselijk geweld en achteruitgang schoolprestaties</p> <p>3] ontwikkelingen van drugshulplijn en promotie van bestaande online-alcoholzelfhulpprogramma</p> <p>4] Awareness programma's voor ouders, kinderen en vrouwen, gevangenen en migranten</p>	<p>- afname middelen gerelateerde (verkeers) ongevallen</p> <p>- afname huiselijk geweld</p>	<p>- RGD</p> <p>- Medische Zending</p> <p>- Ministerie van Jeugd & Sport</p> <p>- ADEK UvS</p> <p>- Justitiële Kinder Bescherming</p> <p>- Basic Life Skills Commissie</p> <p>- Prison Fellowship</p> <p>- Het Surinaamse Rode Kruis</p>	
--	---	--	--	--

Doelstelling	Activiteiten	Verwachte resultaten	Verantwoordelijke instanties	Verificatie bronnen
<p>Tertiaire preventie:</p> <p>(Behandeling, re-integratie en nazorg)</p> <p>- evaluatie en reorganiseren van drugs</p>	<p>1] kennisvergroting van behandelings- faciliteiten ook m.b.t. hulpverlening aan adolescenten, vrouwen, kinderen, migranten en gevangenen en andere kwetsbare groepen.</p> <p>2] behandelprogramma's standaardiseren met focus op evidence based practice</p>	<p>- toename succesbehandelingen</p> <p>- reductie van terugval</p> <p>- toename van succesvolle re-integratie</p> <p>- verbetering levenskwaliteit van de gebruikers</p> <p>- afname sociaal-maatschappelijke teloorgang</p> <p>- afname 49a ken thuislozen</p>	<p>NAR</p> <p>Min van Volksgezondheid</p> <p>MinOWC</p> <p>CENASU</p> <p>PCS</p> <p>Stg. De Stem</p> <p>Stg. Victory</p> <p>Outreach</p>	<p>NAR-rapporten DDR en DSR-verslagen van netwerkbijeenkomsten</p> <p>Trainingsverslagen van PCS afd. PVZ en de stichtingen De Stem, Victory Outreach, Geloof en Nieuw leven en Liefdevolle Handen.</p>

<p>behandelings- en re- integratie programma's</p> <p>- het monitoren van behandelstandaarden</p>	<p>3] versterking van nazorg- en zelfhulpgroepen in en buiten de behandelcentra</p> <p>4] Centraal register van Jaarlijkse na- en bijscholing voor behandelaars (internationale trainingen)</p> <p>5] implementatie wet aangaande drugsafhankelijken te verplichten om hulpverleningsprogramma's te ondergaan (Drug Treatment Court)</p>		<p>Stg. Geloof en Nieuw Leven Stg. Liefdevolle handen</p> <p>Justitiële Kinder Bescherming</p> <p>Ministerie Van Justitie en Politie</p> <p>ADEK UvS PAHO / WHO</p>	<p>Centraal register van cliënten die in behandeling zijn – SURENDU data</p>
---	--	--	---	--

Interventie gebied 5

Speciale voorzieningen voor drugsafhankelijke daklozen en sekswerkers

Doelstelling	Activiteiten	Verwachte resultaten	Verantwoordelijke instanties	Verificatie-bronnen
Het behandelen en re-integreren van speciale risicogroepen waaronder drugsafhankelijke dak- en thuislozen en sekswerkers.	<ul style="list-style-type: none"> -Het bieden van adequate nazorg aan cliënten. -Trainingen aan hulpverleners omtrent mensenrechten -Uitvoering onderzoek drugsgebruik onder sekswerkers Verhogen van awareness van de samenleving	<ul style="list-style-type: none"> Succesvolle re- integratie van behandelde cliënten -Hulpverleners zijn op de hoogte van relevante mensenrechten. -Data beschikbaar betreffende drugsgebruik onder sekswerkers De gemeenschap is geïnformeerd.	<ul style="list-style-type: none"> NGO's in de sector behandeling en zorg. Mensenrecht eorganisaties NAR, Ngo's, Ministerie van Volksgezondheid.	<ul style="list-style-type: none"> -Verslagen van de relevante organisaties -Universele Verklaring van de Rechten van de Mens

Interventiegebied 6

Verband tussen drugsgebruik en HIV en AIDS

Het treffen van maatregelen om het verband tussen alcohol en drugsgebruik (AAD) en HIV en AIDS te meten en tegen te gaan.

Doelstelling	Activiteiten	Verwachte resultaten	Verantwoordelijke instanties	Verificatie bronnen
<p>Het tegengaan van de verspreiding van HIV.</p> <p>De samenleving bewust te maken van het verband tussen AAD en HIV.</p>	<p>1] folders/ flyers/ (jeugd)programma's met informatie over de relatie tussen AAD – HIV (besmetting, ontw AIDS)</p> <p>2] folders/ flyers/ billboards, tv-programma's m.b.t. gevolgen van onbeschermd seks</p> <p>3] Introduceren van het buddy- systeem onder jongeren als er sprake is van alcohol en drugsgebruik.</p> <p>4] Streetcornerwork</p> <p>5] Betrekken en ondersteuning van de organisaties die zich bezighouden met commerciële sekswerkers</p>	<p>Data beschikbaar betreffende het verband tussen druggebruik en HIV en AIDS (internationale, Afd Detox PCS, Ngo's)</p>	<p>NAR, PCS CENASU Ngo's betrokken bij de behandeling van drugsafhankelijken en HIV-AIDS</p> <p>- NAP - RGD - Medische Zending - Stichting BDT - Stichting WIN - ADEK UvS</p>	<p>- NAR Rapporten - DDR verslagen van netwerkbijeenkomsten - Jaarlijkse rapporten van het NAP</p>

	6] Uitvoeren van onderzoek betreffende demand – reduction. Incidentie en prevalentie van HIV / SOA bij middelengebruik			
--	---	--	--	--

Interventiegebied 7

Internationale Samenwerking

Doelstelling: Het treffen van maatregelen ter bevordering van regionale, continentale en internationale samenwerking in drugspreventie.

Doelstelling	Activiteiten	Verwachte resultaten	Verantwoorde lijke instanties	Verificatie bronnen
Versterken van				

<p>Het verbeteren van de regionale, continentale en internationale samenwerking bij de drugspreventie en – bestrijding.</p>	<p>1] Het bevorderen en faciliteren van drugscontrole activiteiten op regionaal, continentaal en internationaal niveau</p> <p>Het beschermen van regionale en internationale rechtshandhaving en juridische samenwerking bij de drugsbestrijding en daaraan gerelateerde zaken.</p> <p>Samenwerking op regionaal, continentaal en mondiaal niveau bij de drugsbestrijding activiteiten.</p> <p>Verbeteren van de communicatie over internationale activiteiten en vergaderingen ter bevordering van de optimale deelname van Suriname.</p> <p>Intensiveren van de contacten met internationale organisaties zoals OAS/CICAD, COPOLAD, INCB, UNODC, CARICOM, UNASUR, INTERPOL, HONLEA/VN, CTATF en andere.</p>	<p>Vraag en aanbod van drugs is d.m.v. effectieve methoden voor de periode van 2018 tot 2022 met 10% verminderd.</p> <p>Effectieve aanpak bij de bestrijding van de drugscriminaliteit vanaf 2018.</p> <p>Participatie in Internationale organisaties en netwerken vanaf 2018</p> <p>Nieuwe partnerschappen gesloten, verdragen geratificeerd vanaf 2018.</p>	<p>NAR Kabinet van de President, Directoraat nationale Veiligheid RVM Min. Van Buitenlandse Zaken Min Juspol MinOWC Min VG Openbaar Ministerie Het KPS Het PCS NGO's en GO's van het DDR Netwerk</p>	<p>NAR rapporten SURENDU Data DDR en DSR rapporteren aan de OAS (CICAD/MEM), COPOLAD CARIFORUM, UNODC, CTATF</p>
---	---	---	--	--